

**“МОНГОЛ-ФРАНЦЫН
ХАРИЛЦАА: ЭРТ, ЭДҮГЭЭ”**
*СЭДЭВТ АРХИВЫН БАРИМТ БИЧИГ, ГЭРЭЛ ЗУРГИЙН
ҮЗЭСГЭЛЭН*

*Exposition des documents et des photos des Archives
Nationales :*

**“Relations entre la France et la
Mongolie: Passé et Présent”**

**МОНГОЛ УЛСЫН
ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ ЯАМ**

**АРХИВЫН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАР**

**МОНГОЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ҮС-ЗЭГ**

**БНФУ-аас Монгол Улсад
олгаа
Элчин сайдын яам**

AVANT-PROPOS

La Mongolie occupe une place à part dans l'imaginaire français et ce depuis très longtemps, puisque dès 1253 Guillaume de Rubrouck avait été chargé par le roi de France, Saint-Louis, d'établir des relations avec l'empereur Mongku, petit-fils de Gengis Khan !

En dépit, ou plus sûrement du fait même des milliers de kilomètres qui les

séparent, la France et la Mongolie exercent depuis très longtemps l'un sur l'autre une fascination réciproque. De nos jours, les Français constituent l'un des plus importants contingents de visiteurs européens en Mongolie, où notre pays est reconnu comme un « troisième voisin ».

L'exposition « Relations franco-mongoles: passé et présent » célèbre le cinquantenaire des accords de coopération culturelle entre la France et la Mongolie. Les liens culturels qui se sont développés au cours de ces cinquante dernières années sont de fait un pilier essentiel de la relation bilatérale.

Des partenariats ont été noués sur de nombreux fronts, de la coopération archéologique aux échanges en matière de promotion du cinéma et de l'art en général. Cette relation singulière est bénéfique, non seulement pour la France et la Mongolie, mais aussi pour nos deux continents, l'Europe et l'Asie, qui n'ont cessé au cours des siècles d'apprendre l'un de l'autre.

Je tiens à rendre hommage aux chercheurs français et mongols qui ont œuvré à éclairer nos relations présentes à la lumière de leur riche passé. Il faut continuer à encourager ces témoignages réciproques dans les domaines culturels et historiques, qui permettent à nos peuples de mieux s'appréhender. C'est la condition première d'une relation bilatérale positive et créatrice, tant l'on sait que sans mémoire, le présent se vide et l'avenir s'obscurcit.

Je remercie chaleureusement les Archives nationales de Mongolie, qui ont organisé cette superbe exposition, ainsi que le ministère des relations extérieures de Mongolie pour son accompagnement de longue date. Je vous souhaite à tous une très bonne visite.

Philippe Merlin

Ambassadeur de France en Mongolie.

МЭНДЧИЛГЭЭ ҮГ

Монгол улс Франц хүмүүсийн одоо төсөөлж байгаагаас их эрт буюу Чингис хааны ач хүү Мөнх хааны үеэс Франц улстай холбоо тогтоож байсны гэрч бол Францын хаан Гэгээн-Луй хааны зараалаар 1253 онд Гийом дэ Рубрук Монголд ирсэн явдал байлаа.

Хэдийгээр Франц, Монгол улсууд хэдэн мянган бээрийн зайгаар

тусгаарлагдсан хэдий ч маш эртнээс харилцан бие биедээ татагдсаар иржээ. Өнөө цагт, Монгол улсын хувьд “гуравдагч хөрш” гэж нэрлэгдэх Франц улс нь Монголд жуулчлагчдын тоогоор Европын орнуудын дунд дээгүүрт орж байна.

“Монгол-Францын харилцаа: Эрт, эдүгээ” үзэсгэлэнг Франц, Монголын хооронд соёлын талаар хамтран ажиллах хэлэлцээр байгуулагдсаны 50 жилийн ойд зориулан гаргаж байна. Өнгөрсөн 50 жилд хөгжиж буй соёлын харилцаа нь хоёр орны харилцааны үндсэн тулгуур багана нь болж байна.

Археологийн хамтын ажиллагаа, кино урлаг, нийт соёл, урлагийн салбарт түншлэл өргөжин тэлсээр байна. Энэхүү хамтын ажиллагаа нь зөвхөн манай хоёр орны хувьд биш, хэдэн зууны турш нэг нэгнээсээ суралцаж буй Европ, Ази тивийн хувьд үнэтэй чухал юм.

Хоёр орны баялаг түүхийг ил болгон, нийгэд танилцуулах ажлыг өрнүүлж буй Франц, Монголын эрдэмтэн судлаач нарт миний бие хүндэтгэлээ илэрхийлж байна. Манай хоёр орны ард түмний мэдлэгт хувь нэмэр оруулж буй соёлын болон түүхийн салбар дахь хамтын ажиллагааны баримт бичгүүдийг нийтийн хүртээл болгохыг дэмжих нь зүйтэй. Энэ бол хамтын ажиллагааны эерэг бөгөөд бүтээлч үйл хэрэг бөгөөд өмнөх дурсамж түүхгүйгээр одоо цаг хоосон, ирээдүй цаг харанхуй болно.

Ийм сайхан үзэсгэлэн зохион байгуулж байгаа явдалд Монгол Улсын Архивын ерөнхий газарт болон олон жилийн турш бидэнтэй хамтран ажиллаж байгаа Гадаад хэргийн яаманд халуун талархлаа илэрхийлье. Та бүхэн үзэсгэлэнгээ тавтай сонирхоорой.

Филипп Мэрлин

Монгол Улс дахь БНФУ-ын Элчин сайд

МЭНДЧИЛГЭЭ ҮГ

Монгол, Франц улс, Монгол-Францын ард түмний найрсаг харилцаа өнө эртний түүхтэй билээ. 1252 онд Людовик IX хааны зарлигаар дорно зүгт аялж, Их Монгол Улсын нийслэл Хархорумд Францын эзэн хааны элчин төлөөлөгчөөр Виллиам де Рубрук анхлан хүрэлцэн ирж, 1289, 1305 онд Ил хаант улсын Аргун, Өлзийт хаад Францын хаан гоо Филипптэй харилцаа тогтоож, захидал бичиг солилцсоноор Монгол, Франц хоёр улсын харилцааны түүхийн эхлэл тавигджээ.

1965 оны 4 дүгээр сарын 27-ны өдөр БНМАУ, БНФУ-ын хооронд дипломат харилцаа тогтоосон ба Франц Улс нь 1966 онд Улаанбаатар хотноо, БНМАУ нь 1969 онд Парис хотноо Элчин сайдын яамдаа нэсэнээр тус хоёр улсын хооронд улс төр, соёл, шинжлэх ухааны талаар хамтран ажиллах таатай нөхцөл бүрдсэн юм. Энэ жил Монгол Улс, Франц Улсын Засгийн газар хооронд соёлын салбарт хамтран ажиллах хэлэлцээр байгуулагдсаны 50 жилийн түүхтэй ой тохиож байна.

Монгол Улсын Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Архивын ерөнхий газар, Гадаад харилцааны төв архив, Монголын Үндэсний музей болон Монгол Улс дахь Францын Элчин сайдын яам хамтран “Монгол, Францын харилцаа: Эрт, эдүгээ” сэдэвт архивын баримт бичиг, гэрэл зургийн үзэсгэлэнг хамтран зохион байгуулж, эрхэм хүндэт ноёд, хатагтай, зочид төлөөлөгчид та бүхний сэцэн оюун, гэгээн мэлмийд хүргэж байна.

Тус үзэсгэлэнд, 1696 онд Парисын сонинд хэвлэгдсэн “Хятадын эзэн хааны цэрэг Өөлдийн хан Галданг дайлсан их тулалдаан ба ялалт” сэдэвт нийтлэлийн гэрэл зургийн хуулбар, “Хүрээний сайдын газраас Бээжин-Парис авто ралли-гийн оролцогч Франц улсын харьяат найман хүн болон дагалдах хүмүүст тэмдэгт бичиг олгосон тул сайнаар харгалзан хамгаалан өнгөрүүлэхийг тушаасан бичиг”/1907 он/, “Монгол Улсын Гадаад яамнаас Монгол Улс тусгаар тогтносныг мэдэгдэн, найрамдалт харилцаа тогтоохыг хүсч, Франц Улсын Гадаад хэргийн явдлын яаманд илгээсэн бичиг”/1912 он/, “Монгол сурагчид Франц гэр бүлийнхний хамт”/1928 он/, “БНФУ-ын Үндэсний Ассамблейн дэд дарга Өжен Клодиус Пөтеийн айлчлалын гэрэл зураг”/1972 он/, “Монгол Улсын Ерөнхийлөгч П.Очирбат БНФУ-д хийсэн албан ёсны айлчлалын үеэр үзэглэсэн “Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр”/1996 он/ зэрэг Монгол, Франц хоёр улсын түүхэн харилцааг харуулсан олон сонирхолтой гэрээ, баримт бичиг, гэрэл зураг тавигдсан болно.

Та бүхэн бидний бэлтгэсэн үзэсгэлэнг таалан соёрхоно уу.

Архивын ерөнхий газрын даргын үүргийг

түр орлон гүйцэтгэгч

С.Энхбаатар

AVANT-PROPOS

Les relations entre la Mongolie et la France et l'amitié entre nos deux peuples datent de longues années. Le début des relations franco-mongoles est attesté par l'envoi d'un émissaire, le franciscain Guillaume de Rubrouck, à la capitale de l'Empire mongol Kara Korum par Saint Louis IX et les lettres d'Arghoun et d'Ölziit, rois (ilkhaad) mongols envoyées en 1289 et 1305 respectivement à Philippe le Bel, roi de France.

Les relations diplomatiques entre la Mongolie et la France ont été établies le 27 avril 1965. Et ensuite le fait que l'Ambassade de France en Mongolie a ouvert ses portes à Oulan-Bator en 1966 et l'Ambassade de la République Populaire de Mongolie à Paris en 1969 a créé un environnement propice aux collaborations entre les deux pays dans les domaines politique, culturel et scientifique. Justement cette année est marquée par le cinquantenaire de l'accord d'Accord culturel entre le Gouvernement de la République Populaire de Mongolie et le Gouvernement de la République Française.

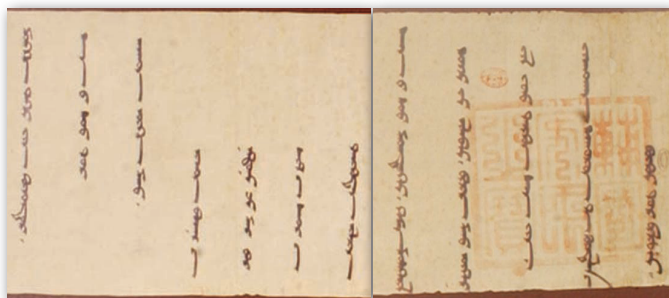
Le Département des Archives nationales qui est l'agence exécutive du Gouvernement de Mongolie, le Musée Nationale de Mongolie ainsi que l'Ambassade de France en Mongolie organisent conjointement l'exposition « Les relations entre la Mongolie et la France : Passé et Présent ». Nous sommes ravis que cette exposition vous réjouisse tant l'esprit que la vue.

A cet occasion, sont exposés les accords et les traités, les documents et les photos très intéressants de l'histoire des relations entre les deux pays tels que la photo de l'article de la revue de Paris « Guerre et victoire de l'armée du roi de Chine contre le khan Galdan d'Oïrat » de 1696; « lettre adressée par le Ministère de Khüree la licence octroyée aux huit ressortissants français qui participent au "Rallye Beijing-Paris" et leurs accompagnateurs en demandant de les faire passer » de 1907 ; « lettre adressée par le Ministère des Affaires étrangères de Mongolie au Ministère des Affaires étrangères de la France pour informer la déclaration de l'indépendance de la Mongolie et exprimer le vœu de l'établissement des relations d'amitié » de 1912 ; « les élèves mongols avec la famille française » de 1928 ; les photos de la visite officielle de M. Eugène Claudius Petit, Vice-président de l'Assemblée nationale de la République Française de 1972 ; accord d'amitié et de coopération entre le Gouvernement de la Mongolie et le Gouvernement de la République Française signé lors de la visite officielle de M. P. Ochirbat, Président de la Mongolie en France en 1996.

Enfin je vous souhaite une très bonne visite de l'exposition.

Directeur par intérim du Département
des Archives Nationales

M. S. Enkhbaatar

1289 он

- Дэлхийн хоёр дахь мянганы хүн, дэлхийн “Pax mongolica”-г үндэслэгч суут Богд Чингис хаан (1162-1227)
- Genggis, Grand khaan, personnalité du deuxième millénaire de l'histoire mondiale, fondateur de la “pax mongolica” (1162-1227)

• Ил хаан Аргун Францын хаан гоо Филиппэд илгээсэн захидал

Монголын Үндэсний музей

• Lettre d'Arghoun, roi (ilkhán) mongol, à Philippe le Bel, roi de France

1305 он

• Ил хаан Өлзийт Францын хаан гоо Филиппэд илгээсэн захидал

Монголын Үндэсний музей

• Lettre d'Ölziit, roi (ilkhán) mongol, à Philippe le Bel, roi de France

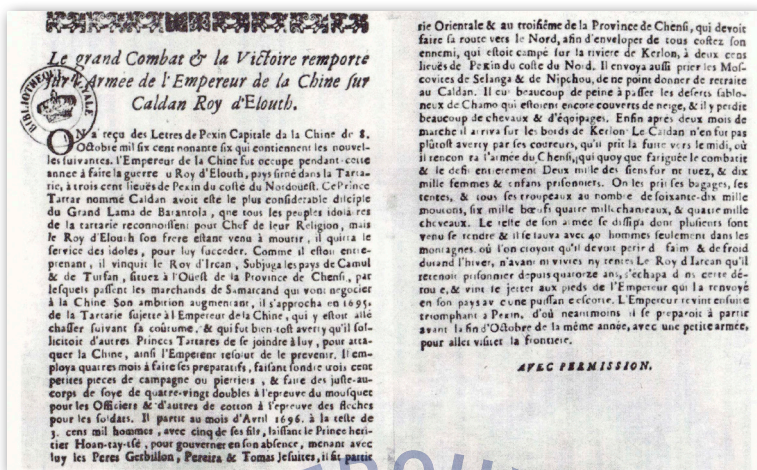

- Францын хаан гоо Филипп (1268-1314)
- Philippe le Bel, roi de France (1268-1314)

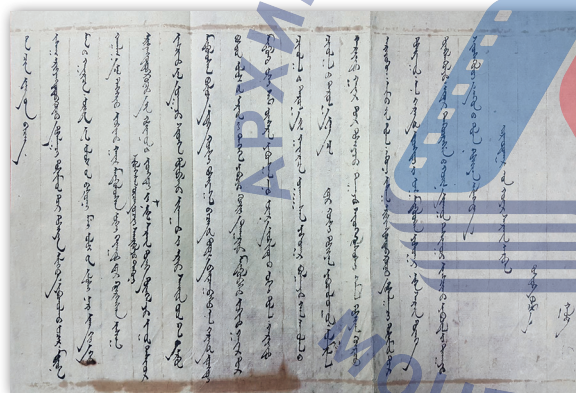
1252-1257 он

- Виллиам де Рубруккийн аялалын нийт маршрут
- Itinéraire total du voyage de Guillaume de Rubrouck

1696 он

- Парисын сонинд нийтлэгдсэн “Хятадын эзэн хааны цэрэг Өөлдийн хан Галданг дайлсан их тулалдаан ба ялалт” гэдэг нийтлэл
- Article de la revue de Paris “Guerre et victoire de l’armée du roi de Chine contre le khan Galdan d’Oïrat. Paris

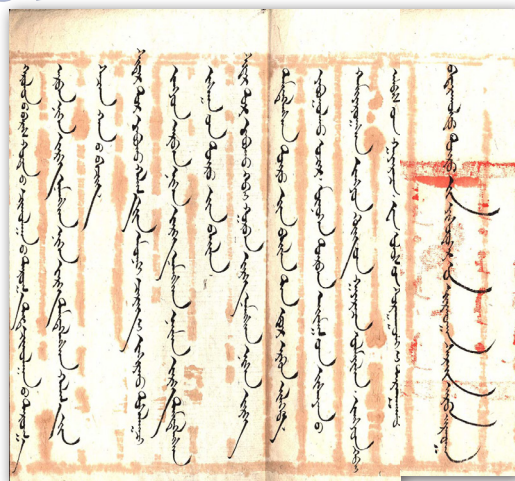

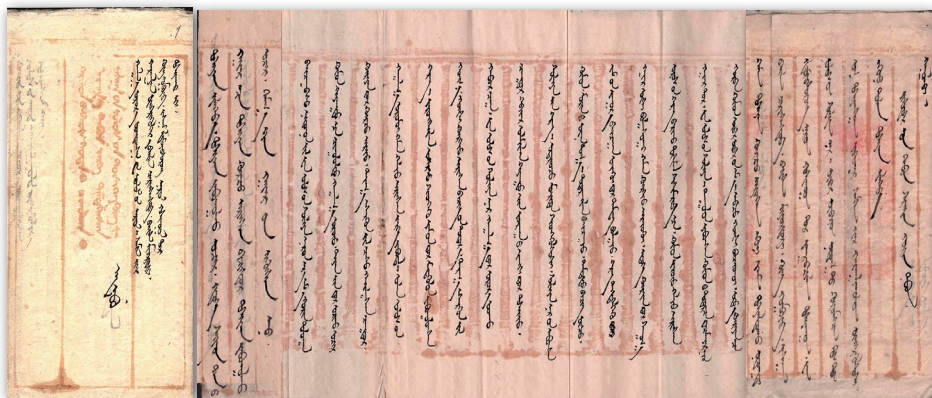
1856.03.10

- Франц, Америк улсын иргэдийг зохих газарт мэдүүлэлгүйгээр Чуулалт хаалганаас Хиагт хүртэл тээвэрлэсэн жинчнийг шийтгэсэн тухай бичиг
МУУТА.ТБА, ХМ-9, Д-3, ХН-5191, Б.1
- Décision de condamner le commerçant en caravane de chameaux pour avoir transporté les ressortissants français et américains de la porte Chuulalt jusqu’à Kiakhta sans informer l’autorité concernée

1883.07.19

- Сэцэн хан аймгийн чуулганы даргын газраас Франц улсын номлогч нарыг орон нутагт ажиллахаар ирмэгц урьдаар Хүрээний сайдуудад бараалхуулж, зөвшөөрөл авахуулахыг мэдэгдэж, харьяат аймгийн хошуу, шавьд илгээсэн бичиг.
МУУТА.ТБА, ХМ-32, Д-2, ХН-2774, Б.2
- Lettre adressée par le chef de l’assemblée de l’aimag Setsen khan à l’attention de ses bannières et ses temples prévenant d’informer et d’obtenir l’autorisation auprès des ministres de Khüree dès que les missionnaires français arrivent travailler dans la région

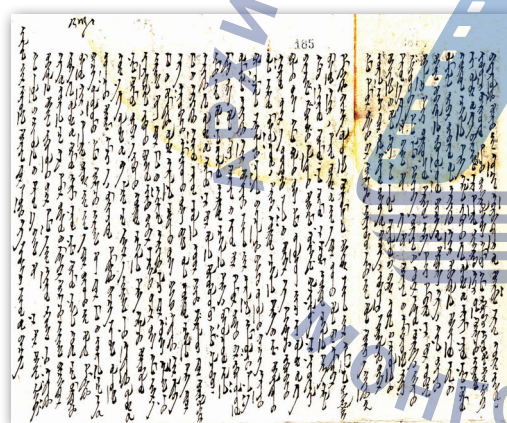

1869.07.05

- Хүрээний сайдын газраас Чуулалт хаалга орохоор Их Хүрээнээс мордсон Франц улсын иргэд, тэдний гэр бүл, дагалдах хүчний хүн нийт 33 хүнд тэмдэгт бичиг өгч мордуулсныг замд тохиолдох хошууны засаг ноёдод мэдэгдэн тушаасан бичиг

МУУТА.ТБА, ХМ-31, Д-3 ХН-1185, Б.1.

- Lettre adressée par le Ministère de Khüree aux chefs des bannières en chemin informant la licence octroyée aux 33 personnes dont les ressortissants français, leurs familles et les accompagnateurs qui partent de Ikh Khüree en destination de la porte Chuulalt

1907 он

- Хүрээний монголчууд авто раллигийнхний машинтай танилцаж буй нь
- Les habitants de Khüree reçoivent les participants du rallye Beijing-Paris

1907.06.09

- Хүрээний сайдын газраас “Бээжин-Парисын авто ралли”-гийн оролцогч Франц улсын харьяат найман хүн болон дагалдах хүмүүст тэмдэгт бичиг олгосон тул сайнаар харгалзан хамгаалан өнгөрүүлэхийг тушаасан бичиг

МУУТА.ТБА, ХМ-9, Д-1, ХН-3976, X.185

- Lettre adressée par le Ministère de Khüree la licence octroyée aux huit ressortissants français qui participent au “Rallye Beijing-Paris” et leurs accompagnateurs en demandant de les faire passer

1907 он

- Хүрээний манж амбан Сандо Бээжин-Парис раллигийн авто машинд сууж үзэж буй нь.
- Le Gouverneur manchou de Khüree Sando monte dans la voiture du rallye Beijing-Paris

1912. 11. 18

• Монгол Улсын Гадаад яамнаас Монгол Улс тусгаар тогтносныг мэдэгдэн, найрамдалт харилцаа тогтоохыг хүсч, Франц улсын Гадаад хэргийн явдлын яаманд илгээсэн бичиг

ГХТА, Х-34, Д-1, ХН-41, Б.1

• Lettre adressée par le Ministère des Affaires étrangères de Mongolie au Ministère des Affaires étrangères de la France pour informer la déclaration de l'indépendance de la Mongolie et exprimer le vœu de l'établissement des relations d'amitié

1912.12.24

• Монгол Улсын Богд хаантанаас найрамдалт харилцаа тогтоохыг хүсч, элч зарсныг Франц, Англи, Герман, Бельги, Голланд улсад мэдэгдэж илгээсэн бичгийн эх.

МУУТА, ХА-4, Д-1, ХН-5, Х.3

• Lettre adressée par le Bogd khaan de Mongolie aux pays tels que la France, l'Angleterre, l'Allemagne, le Belgique et la Hollande pour exprimer le vœu de l'établissement des relations d'amitié

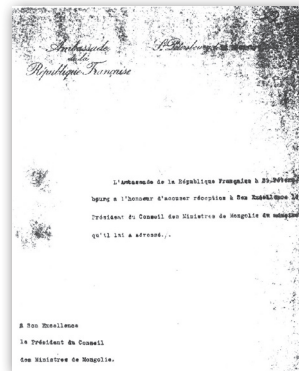

1913.11.17/30/

• Хаант Орос улсын “Огонекъ” сэтгүүлд Сайн ноён хан Т.Намнансүрэн тэргүүтэй Монгол улсын Засгийн газрын төлөөлөгчдийн айлчлалын тухай нийтэлсэн мэдээ.

“Огонекъ” сэтгүүл. 1913 он. № 46

• Information dans la revue “Ogonyok” de l'Empire de Russie sur la visite de la délégation mongole dirigée par Sain noyon khan T.Namnansuren

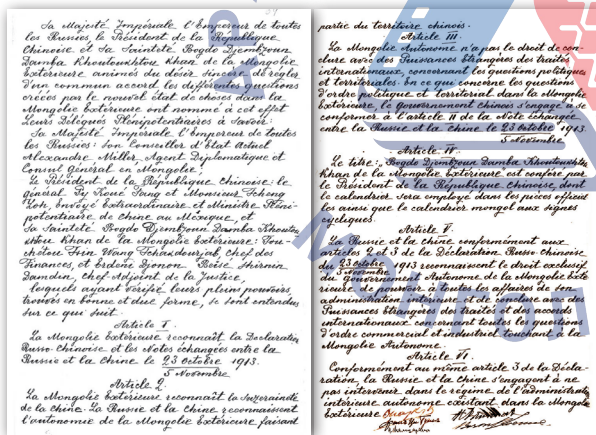

1913.12.22

- Хаант Орос улсад зарагдсан Бүрэн эрх барих Элчин сайд Сайн ноён хан Т.Намнансүрэнгийн өдөр тутмын тэмдэглэлд Петербург дахь Франц улсын Элчин сайдад Богд хаантаны бичгийг хүргүүлснийг тэмдэглэсэн нь
МУУТА.ТБА, ХА-2, Д-1, ХН-10, Х.23
- Note sur l'envoi de la lettre de Bogd khaan à l'Ambassadeur de France à Peterbourg dans le carnet de Sain noyon khan T. Namnansuren, l'ambassadeur plénipotentiaire. Le carnet a été vendu à l'Empire de Russie

1913.12.22

- Петербург дахь Франц улсын Элчин сайд Монгол Улсын Богд хаантаны илгээсэн бичгийг хүлээн авснаа нотолж өгсөн бичиг
ГХТА. Х-34, Д-2, ХН-2, Х.3
- Note de l'Ambassadeur de France à Peterbourg sur sa réception de la lettre de Bogd khaan

1915.06.07

- Хиагт хотноо байгуулсан Орос, Хятад, Монгол гурван улсын гэрээний франц хэл дээрх эх
МУУТА.ТБА, ХА-2, Д-1, ХН-47, Х.64
- Original français du Traité tripartite de Kiakhta signé entre la Russie, la Chine et la Mongolie

1913 он

- Стефан Пассегийн авсан кино зурганд Монгол орон
- Mongolie dans le film de Stéphane Passet. /2 photos/

1913.07 сар. Нийслэл Хүрээ

- Хэрман Констэн /Hermann Consten/ монгол түшмэдүүдийн хамт
/Стефан Пассегийн авсан гэрэл зураг/
- Hermann Consten avec les fonctionnaires mongols. Ourga
/Photo de Stéphane Passet/

1921.09.14

- Ардын Засгийн газрын Ерөнхий сайд Д.Бодоогоос Монгол Улс олон улстай гэрээ байгуулан, худалдаа арилжаа нэвтрүүлэхийг эрмэлзэж буйг илэрхийлж гаргасан бичиг

МУУТА. ТБА, X-1, Д-1, ХН.18

- Lettre de D.Bodoo, le Premier Ministre du Gouvernement Populaire, exprimant la bonne volonté de la Mongolie de conclure des traités et de s'engager pour le commerce avec les pays du monde

- Францын монголч эрдэмтэн П.Пеллио
- Paul Pelliot, mongolisant (turcologue, sinologue) français

1925.07.09

- Франц улсын нэрт монголч эрдэмтэн П.Пеллиог Судар бичгийн хүрээлэнгийн жинхэнэ гишүүнд сонгосон Судар бичгийн хүрээлэнгийн 10-р хурлын тогтоол

МУУТА. ТБА, X-23, Д-1, ХН.61

- Résolution de la Xe Réunion de l'Institut des Lettres et Manuscrits de Mongolie concernant l'élection de Paul Pelliot, scientifique mongolisant de renommée de la France, en tant que son membre.

1926 он. Парис

- Баруун Европ дахь Монголын худалдааны төлөөлөгчдийн тэргүүн Даш Сампилон, гэргий Раднаа, охин Нямаа болон В.Хурлаат нарын хамт
- Sampilyn Dash (Dashi Sampilon), Président de la délégation mongole en mission commerciale en Europe de l'Ouest, avec sa femme Radnaa, sa fille Nyamaa et B.Khurlaat

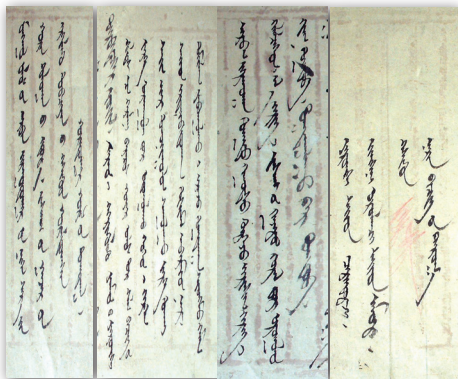

1926.10.05

- МАХН-ын Төв Хорооны дарга Ц.Дамбадоржийг соёл, боловсролын хэргийг хэрхэн явуулж бүхий байдалтай танилцуулахаар Холбоот улс ба Герман, Австри, Итали, Франц, Голланд, Англи, Дани, Швед, Финлянд зэрэг улсуудад явуулах тухай Судар бичгийн хүрээлэнгийн 9-р хурлын тогтоол

МУУТА. ТБА, X-23, Д-1, ХН.86

- Résolution de la IXe Réunion de l'Institut des Lettres et Manuscrits de Mongolie sur la mission de Ts.Dambadorj, Président du Comité central du PPRM, dans les pays tels que l'Union soviétique, l'Allemagne, l'Autriche, l'Italie, la France, la Hollande, l'Angleterre, le Danemark, la Suède et la Finlande pour connaître leur gestion des affaires de la culture et de l'éducation

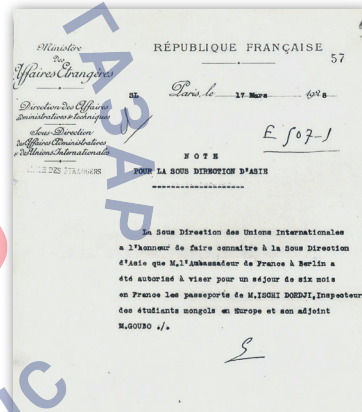

1926.01.27

- Герман, Франц улсад хэлбичгийн сургуульд явуулах хүмүүсийг Засгийн газрын хуралд оруулахаар тогтсон тухай Засгийн газрын Эрхлэх товчооны хурлын тогтоол
МУУТА, ТБА, X-1, Д-2, ХН-145, X.125
- Résolution de la réunion du Bureau administratif du Gouvernement de remettre en discussion à la Réunion du Gouvernement la question d'envoi des personnes en Allemagne et en France pour les études des Lettres

1927 он

- Б.Ишдорж эхнэр хүүхдийн хамт
- Responsable des élèves mongols M. B. Ishdorj avec sa famille

1926 он. Ленинград

- 1926-1930 онд Франц, Герман улсад суралцахаар явсан сурагчид багш нарын хамт
- Les élèves qui ont fait les études en Allemagne et en France entre 1926-1930 devant le temple bouddhique de Leningrad

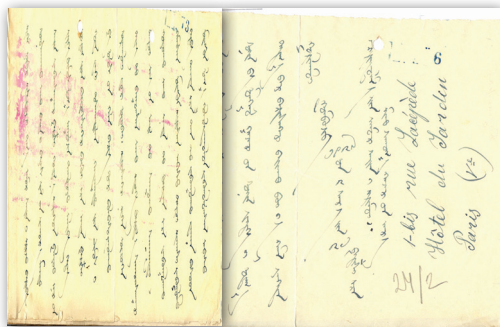
1928.03.17

- Берлинд суугаа Францын Элчин сайдаас Франц улсад суралцах сурагчдын багш Б.Ишдоржийг виз өгснийг мэдэгдсэн бичиг
ГХТА, X-34, Д-1, ХН-6
- Avis informant la délivrance du visa à B. Ishdorj, responsable des élèves mongols faisant les études en France, envoyé par l'Ambassadeur de France à Berlin

1925 он

- Эрдэнэбатхаан Германы монголч эрдэмтэн Констен нар
- Erdenbatkhaan avec Hermann Consten, chercheur allemand

1927.02.24

- М.Гомбожав нараас Парис хотод хүрэлцэн ирж, сургуульд орсон тухайгаа Монгол сурагчдын эрхлэгч Б.Ишдоржид мэдэгдэн илгээсэн захидал. МУУТА, ТБА, X-6, Д-1, ХН-140, X.6. 73
- Lettre envoyée à B.Ishdorj, responsable des élèves mongols, par M.Gombojav et les autres informant leur arrivée à Paris et leur rentrée à l'école

1926 он. Берлин

- Мэргэн гүн Гомбожав, Бадамжав нар Парист суралцахаар явах замдаа Сергей Вольфийн хамт
- Gombojav, Badamjav qui vont à Paris pour faire les études, avec Sergey Volf à Berlin

1926 он

- Л.Намсрайн гадаад паспорт
- Passeport de L.Namsrai

1927 оны 6 дугаар сар. Парис

- 1926-1930 онд Франц улсад суралцсан Ж.Дүгэрсүрэн, Л.Уртнасан, Т.Аюурзана, Л.Намсрай нар
- J.Dugersuren, L.Urtnasan, T.Ayurzana et L.Namsrai qui ont fait les études en France entre 1926-1930. Paris

1927 он

- Л.Уртнасан, Ж.Дүгэрсүрэн, Л.Намсрай нар. Парис
- L.Urtnasan, J.Dugersuren et L.Namsrai. Paris.

- Мэргэн гүн Гомбожав нар Парист
- Gombojav, L.Namsrai, T.Ayurzana, J.Dugersuren et L.Urtnasan à Paris

1927 он. Парис

- Лицей Мишлей-нэг ангийн багш, сурагчид. Хоёрдугаар эгнээнд зүүн гараас хоёрт Ж.Дүгэрсүрэн, зургаад Л.Уртнасан
- Lycée Michelet – les élèves et les instituteurs d'une classe. J.Dugersuren (deuxième à gauche dans le deuxième rang) et L.Urtnasan (sixième à gauche dans le deuxième rang)

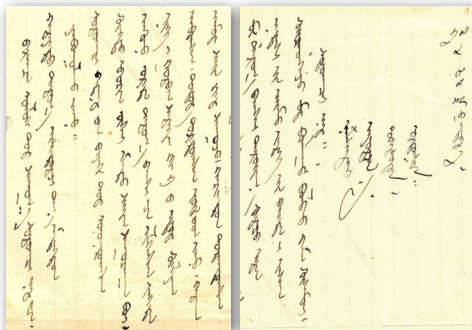

1928 оны 8 дугаар сар. Парис

- Монгол сурагчид Франц гэр бүлийн хамт. /Хойд эгнээнд зүүн гараас: Л.Намсрай, Т.Аюурзана, Ж.Дүгэрсүрэн, Л.Уртнасан/. Парис
- Les élèves mongols avec la famille française. L.Namsrai, T.Ayurzana, J.Dugersuren et L.Urtnasan /dans le rang de derrière, de gauche/. Paris

1927 он

- Л.Намсрай, Т.Аюурзана, Ж.Дүгэрсүрэн, Л.Уртнасан нар зуны амралтаараа хөлөг онгоцон дээр
- L.Namsrai, T.Ayurzana, J.Dugersuren, L.Urtnasan sur le bateau lors de leurs vacances d'été

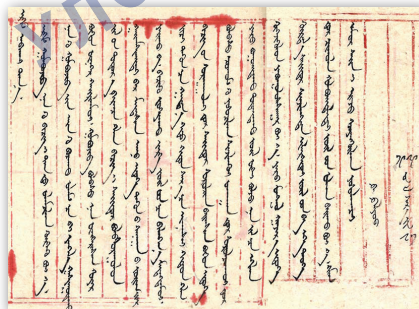
1927.04.03

- Парист суралцаж буй Л.Намсрай, Т.Аюурзана, Ж.Дүгэрсүрэн, Л.Уртнасан нараас Монгол сурагчдын эрхлэгч Б.Ишдоржид бичсэн захидал
МУУТА, ТБА, X-6, Д-1, ХН-140, X.13

1927 он. Парис

- Монгол сурагч Т.Аюурзана, Ж.Дүгэрсүрэн, Л.Уртнасан, Л.Намсрай нар франц гэр бүлийн хамт
- Les élèves mongols T.Ayurzana, J.Dugersuren, L.Urtnasan et L.Namsrai avec la famille française. Paris

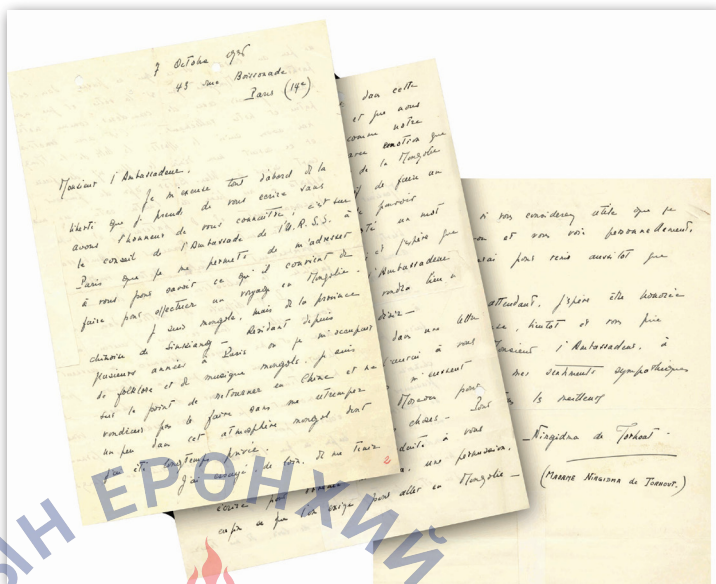
1929.04.21

- Франц улсын нэрт монголч эрдэмтэн П.Пеллиогоос шавь М.Гомбожавын талаар Судар бичгийн хүрээлэнд ирүүлсэн захидал
МУУТА, ТБА, X-23, Д-1, ХН-169, X.130-131
- Lettre de Paul Pelliot, scientifique mongolisant de renommée de la France, à propos de son élève M.Gombojav à l'attention de l'Institut des Lettres et Manuscrits de Mongolie

1931 он

- Торгууд гүнж Б.Ниржидмаа
- Princesse Torghut B. Nirjiddmaa.

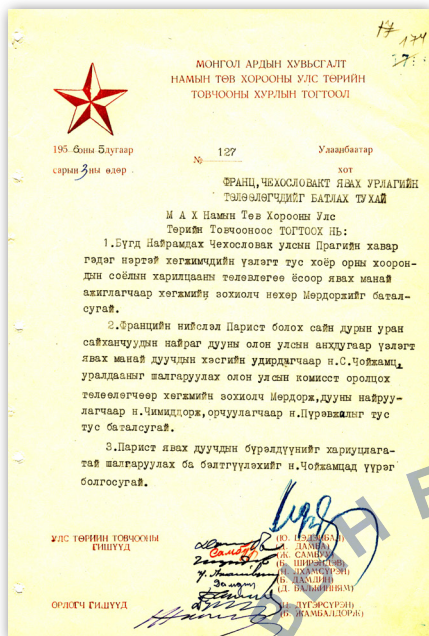
1936.10.07. Парис

- Торгуудын Балт вангийн охин Европ дахинд “Торгууд гүнж” хэмээн алдаршсан. Б.Ниржидмаагаас Монгол нутагтаа очих зөвшөөрөл хүсч ЗХУ-д суугаа БНМАУ-ын Элчин сайдад бичсэн захидал
ГХТА, X-34, Д-1, ХН-11, X.1-3
- Lettre de demande d'autorisation de se rendre en Mongolie adressée par B.Nirjiddmaa, fille du Prince Torghut Balt, reconnue en Europe sous le nom « Princesse Torghut », à l'attention de l'Ambassade de République Populaire de Mongolie en URSS

1949 он

- Ю.Цэдэнбал тэргүүтэй БНМАУ-ын Засгийн газрын төлөөлөгчид АНУ-ын Нью-Йорк хот орох замдаа Парис хотноо түр буудаллажээ.
- La délégation du Gouvernement de la RPM dirigée par Yu. Tsendenbal qui va à New-York passe par Paris.

1957 он

- Улсын хөгжимт драмын театрын жүжигчид Парис хотноо тоглолт хийж буй нь

МУУТА. КГЗДАБА

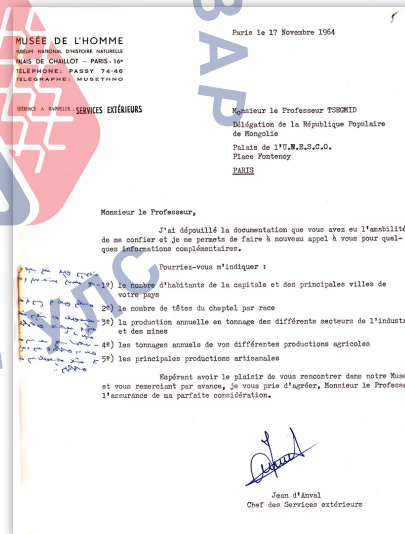
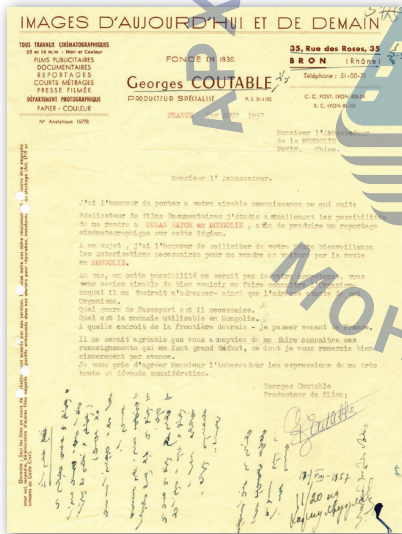
- Spectacle des artistes du Théâtre National de Musique et de Drame mis en scène à Paris

1956.05.03

- Франц, Чехословакт явах урлагийн төлөөлөгчдийг батлах тухай МАХН-ын Төв Хорооны Улс төрийн товчооны хурлын тогтоол

МУУТА. УТНОНББА, X-4, Д-23, ХН.11

- Résolution de la réunion du Bureau politique du Comité central du Parti Populaire Révolutionnaire de Mongolie concernant la délégation d'artistes en France et en Tchécoslovaquie.

1957 он

- Бээжинд суугаа БНМАУ-ын Элчин сайдын яаманд Францын кино найруулагч Georges Coutable-ээс БНМАУ-д очиж Монголын тухай баримтат кино хийхийг хүсч илгээсэн бичиг

ГХТА, X-34, Д-1, ХН.19

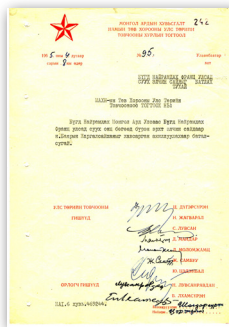
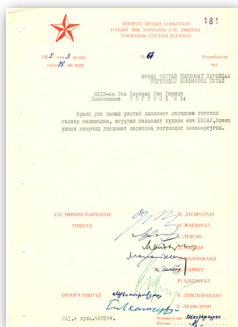
- Lettre de demande d'autorisation de tourner un documentaire sur la Mongolie en République Populaire de Mongolie adressée par Georges Coutable, producteur de film français, à l'attention de l'Ambassade de RPM à Pékin.

1964.11.17

- Парисын Хүний музейгээс Монголын нийгэм, эдийн засаг, хөдөө аж ахуй, уул уурхайн талаар мэдээлэл авахыг хүсч профессор Цэгмидэд ирүүлсэн албан бичиг

МУУТА. ТБА, X-23, Д-2, ХН-543, X.5-8

- Lettre envoyée par le Musée de l'Homme de Paris l'attention du Professeur D.Tsegmid en lui sollicitant des informations sur la société, l'économie, l'agriculture et les mines de la Mongolie.

1965.03.18

- Франц улстай дипломат харилцаа тогтоох тухай МАХН-ын Төв Хорооны Улс төрийн товчооны хурлын тогтоол

МУУТА. УТНОНББА, X-4, Д-28, ХН-168

- Résolution de la réunion du Bureau politique du Comité central du Parti Populaire Révolutionnaire de Mongolie concernant l'établissement des relations diplomatiques avec la République Française.

1966.04.29

- БНМАУ-аас БНФУ-д суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Б.Жаргалсайхан итгэмжлэх жуух бичгээ барьсны дараа

Гадаад харилцааны төв архив

- Après la remise de ses lettres de créances par M. B. Jargalsaikhan, l'Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de la RPM en France

1965.04.08

- БНМАУ-аас БНФУ-д суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайдаар Баарын Жаргалсайханыг хавсарган ажиллуулах тухай МАХН-ын Төв Хорооны Улс төрийн товчооны хурлын тогтоол

МУУТА. УТНОНББА, X-4, Д-28, ХН-168

- Résolution de la réunion du Bureau politique du Comité central du Parti Populaire Révolutionnaire de Mongolie concernant la nomination de Bayaryn Jargalsaikhan conjointement pour Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de Mongolie en France.

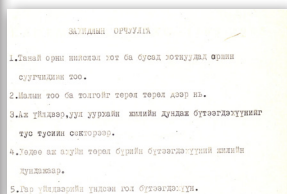
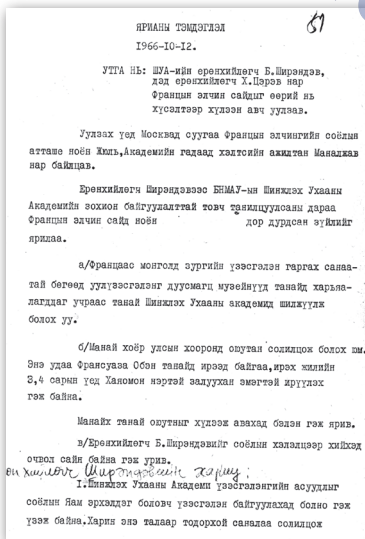

1966 он

- БНФУ-аас Монгол Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Ж.Перюш итгэмжлэх жуух бичгээ барьж буй нь

МУУТА. КГЗДАБА

- La remise de ses lettres de créances de M. Georges Peruche, l'Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de France en Mongolie

1966.09.10

- Францын монголч эрдэмтэн Франсуаза Обэнийг ШУА-ийн дэд ерөнхийлөгч Х.Цэрэв хүлээн авч уулзсан тухай тэмдэглэл

МУУТА, ТБА, X-23, Д-2, ХН-500, X.42-43

- Protocole de la rencontre entre Françoise Aubin, la scientifique mongolisant française et Kh.Tserev, le Vice-président de l'Académie des sciences de Mongolie

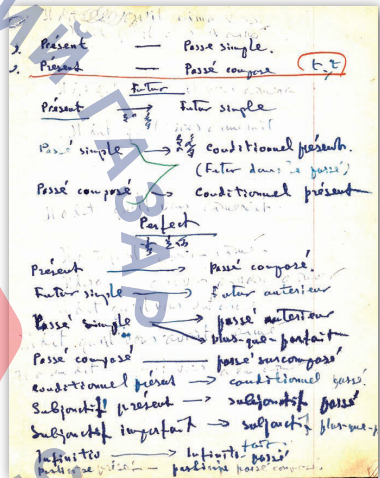
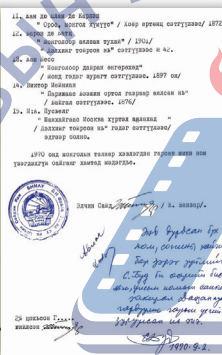
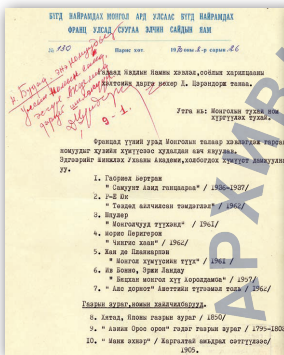

1968.01.31

- БНМАУ, БНФУ-ын Засгийн газрын хооронд байгуулсан соёлын хэлэлцээрийн үеэр.
- Lors de la signature de l'Accord culturel entre le Gouvernement de la République Populaire de Mongolie et le Gouvernement de la République Française

1960.09.15

- Францын монголч эрдэмтэн Ф.Обэнээс эрдэмтэн Х.Пэрлээд бичсэн ил захидал
- MUUTA, TBA, X-393, Д-1, ХН-447
- Lettre adressée par Françoise Aubin, mongolisant français à Kh.Perlee

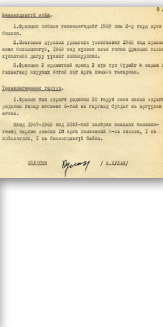
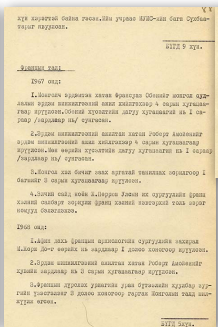
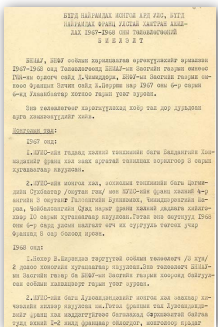

1970.08.26

- БНФУ-д хэвлэгдсэн Монголын тухай номуудыг худалдан авч хүргүүлсэн тухай Франц улсад суугаа БНМАУ-ын Элчин сайдын яамнаас Гадаад явдлын яаманд ирүүлсэн бичиг.
- GXTA, X-34, Д-1, ХН-55
- Lettre informant l'achat et l'envoi des livres sur la Mongolie publiés en France adressée par l'Ambassade de la RPM en France à l'attention du Ministère des Affaires étrangères de Mongolie.

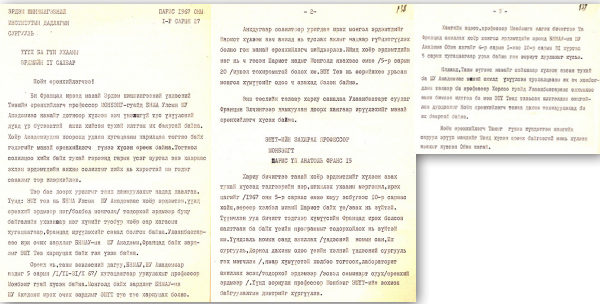
1960 он

- Академич Б.Ринченгийн франц хэл сурах дэвтэр
- МУУТА, ТБА, X-32, Д-2, ХН-152
- Cahier d'apprentissage du français de l'Académicien B.Rinchen

1968 он

- Бүгд Найрамдах Монгол Ард Улс, Бүгд Найрамдах Франц Улстай хамтран ажиллах 1967-1968 оны төлөвлөгөөний биелэлт
- GXTA, X-34, Д-1, ХН-48
- Mise en œuvre du Programme de la coopération entre la République Populaire de Mongolie et la République Française de 1967-1968.

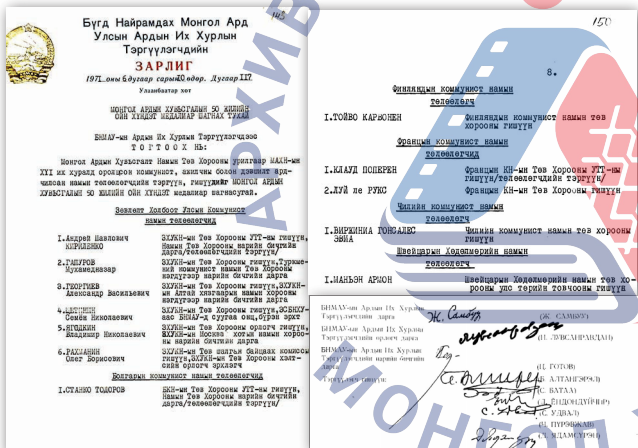

1967.09.08

- Францын эрдэмтэн Франсуаза Обэнээс хоёр улсын эрдэм шинжилгээний байгууллагуудын харилцааны талаар Монгол улсын Шинжлэх ухааны академийн ерөнхийлөгч Б.Ширэндэвт ирүүлсэн захидал
- *МУУТА. ТБА, X-23, Д-2, ХН-543, X.137-139*
- *Lettre envoyée à B.Shirendev, le Président de l'Académie des Sciences Mongolie, par Françoise Aubin à propos des relations entre les établissements scientifiques des deux pays.*

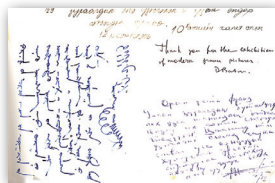
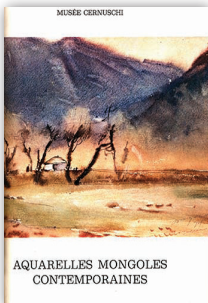
1970.09.16

- Соёлын төлөвлөгөөний дагуу МУИС-д ирсэн франц оюутнуудыг аялалаар явуулах тухай МУИС-ийн захирлын тушаал
- *МУУТА. ТБА, X-334, Д-1, ХН-899*
- *Décret du Président de l'Université Nationale de Mongolie d'organiser un voyage pour les étudiants français venus à l'UNM dans le cadre du programme d'échanges culturels.*

1971.06.10

- МАХН-ын Төв Хорооны урилгаар МАХН-ын XVI их хуралд оролцсон төлөөлөгчдийг Монгол Ардын хувьсгалын 50 жилийн ойн хүндэт медалиар шагнасан АИХ-ын Тэргүүлэгчдийн Зарлиг
- *МУУТА. ТБА, X-11, Д-2, ХН-1098*
- *Décision de la Présidence de l'Assemblée Populaire de la RPM de décorer de la Médaille d'honneur du 50e anniversaire de la Révolution Populaire de la Mongolie les délégués qui participent au XVIe Congrès du Parti*

1979.05.16

- БНМАУ-ын Урчуудын эвлэлийн хорооны үзэсгэлэнгийн танхимд зохион байгуулагдсан Францын уран зургийн үзэсгэлэнгийн нээлт, каталог, лого, үзэгчдийн сэтгэгдэл
- *МУУТА. УТНОНББА, X-315, Д-4, ХН-36*
- *Inauguration de l'exposition de peinture française dans la salle de l'Union des artistes de la RPM*

1972 он

- Францын үндэсний хурлын орлогч дарга Ө.К.Пэти, БНМАУ-ын СнЗ-ийн дарга Ю.Цэдэнбалын хамт
- Eugène Claudius Petit, le Vice-président de l'Assemblée Nationale Française, est avec Yu. Tsendenbal, le Président du Conseil des ministres de la RPM

1996.04.17-21

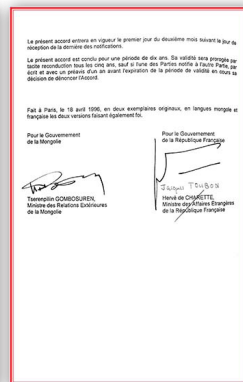
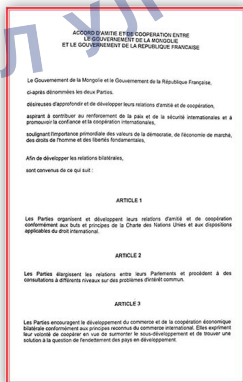
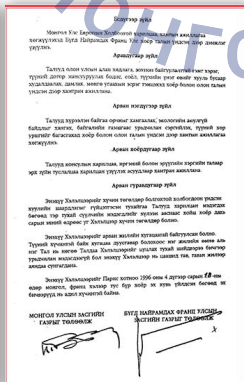
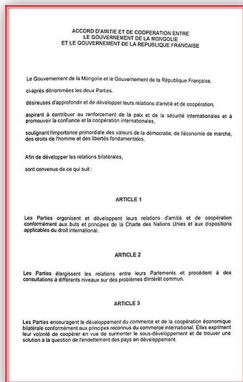
- Монгол Улсын Ерөнхийлөгч П.Очирбат БНФУ-д айлчилсан нь
- Visite du Président de la Mongolie M. P. Ochirbat en France

Гадаад харилцааны төв архив

Гадаад харилцааны төв архив

1996.04.17-21

- Монгол Улсын Ерөнхийлөгч П.Очирбат Франц Улсад хийсэн албан ёсны айлчлалын үеэр ЮНЕСКО-гийн Ерөнхий захирал Ф.Майорт дурсгалын зураг бэлэглэж байгаа нь.
- Remise du cadeau au Président de l'UNESCO M. F. Mayor lors de la visite du Président de la Mongolie M. P. Ochirbat en France

1996.04.18

- Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагааны тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр
- Accord d'amitié et de coopération entre le Gouvernement de la Mongolie et le Gouvernement de la République Française.

Гадаад харилцааны төв архив

2003.03.14

- БНФУ-ын Элчин сайд Олевей Манон ардын зураач Б.Чогсомд БНФУ-ын ардын зураач цолны диплом гардуулж байгаа нь
- Remise du diplôme de la décoration de l'Etat de France par M. Jacques-Olivier Manent, l'Ambassadeur de France en Mongolie au peintre mongol B.Chogsom émérite de l'Etat mongol

2015.06.18

“Монгол-Францын Археологийн нээлтүүд: Хорин жилийн хамтын ажиллагаа” үзэсгэлэнг нээхээр БСШУ-ны сайд Л.Гантөмөр, Франц улсын Элчин сайд Ив Дэлунэ нар хүрэлцэн ирсэн нь

- M. L.Gantumur, le Ministre de l'Education, de la Culture et des Sciences et M. Yves Delaunay, l'Ambassadeur de France en Mongolie pour l'inauguration de l'exposition «Découvertes archéologiques franco-mongoles : coopération de 20 ans»

2017.06.02

- Эрүүл мэндийн дэд сайд Л.Бямбасүрэн, БНФУ-аас Монгол Улсад суугаа Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Элизабет Барсак, БНФУ-ын ЭСЯ-ны Эдийн засгийн асуудал эрхэлсэн Анне Биро болон БНФУ-ын Нэгдсэн эмнэлгийн эмч нар Гэмтэл согог судлалын үндэсний төвд
- L.Byambasuren, le Vice-ministre de la Santé, Mme Elisabeth Barsacq, l'Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de France en Mongolie, Mme Annie Biro, chef du Service économique de l'Ambassade de France en Mongolie et les médecins de l'Hôpital central de la France sont à l'Hôpital central traumatologique

2018.10.11

- БНФУ-аас Монгол Улсад суух Онц бөгөөд Бүрэн эрхт Элчин сайд Филипп Мэрлин Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Х.Баттулгад итгэмжлэх жуух бичгээ өргөн барьсны дараа
- Après la remise de ses lettres de créances de M. Philippe Merlin, l'Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de France en Mongolie au Président de la République mongole M. Kh. Battulga

2013.01.08

- Франц Улсад жил бүр зохион байгуулагддаг олон улсын циркийн тоглолтонд “Circus Mongolia Khadгаа” төвийн уран бүтээлчид Монте Карло наадмаас хүрэл арслан хүртсэн “Strong Voltigo” үзүүлбэрээрээ оролцож буй нь
- Le numéro « Strong Voltigo » des artistes du centre « Circus Mongolia Khadгаа » au Festival annuel international du cirque en France. Ce numéro avait remporté le prix du Lion bronze du Festival Monté Carlo

1912.11.18

- Монгол Улсын Гадаад яамнаас Монгол Улс тусгаар тогтносныг мэдэгдэн, найрамдалт харилцаа тогтоохыг хүсч, Франц, Англи, Герман, Америк, Бельги, Япон, Дани, Голланд, Австри-Унгар улсад илгээсэн ноот бичгийн эх

МУУТА, ТБА, ХА-4, Д-1, ХН-5, Х.3

- Notes adressées par le Ministère des Affaires étrangères de Mongolie aux pays tels que la France, l'Angleterre, l'Allemagne, les Etats-Unis, le Belgique, le Japon, le Danemark, la Hollande et l'Autriche-Hongrie pour informer la déclaration de l'indépendance de la Mongolie et le vœu de l'établissement des relations d'amitié.

